

Rolul profesorului de muzică în corectarea vocii și auzului muzical la copiii distonici

Muzica, artă sonoră, apare în cadrul societății sub diferite aspecte. Ea înseamnă trăire emoțională complexă, expresivitate, reprezentând un mijloc de comunicare interumană. Această comunicare se bazează pe cele trei mari ipostaze ale actului artistic: creație, interpretare și receptare a operei de artă. Fiecare dintre aceste ipostaze are corespondent în viața spirituală a omului, astfel că, de-a lungul timpului, au existat compozitori și interpreți care și-au împărtășit propriile trăiri auditorilor. Cultivarea spirituală a omului se realizează prin intermediul educației.

Confirmând importanța pe care o are în viața omului, funcțiile actului muzical trebuie înțelese de către profesorul de educație muzicală în vederea obținerii de soluții optime în realizarea actului educațional.

Educația muzicală se deosebește de celelalte discipline prin contribuția la modelarea copiilor în spiritul idealului estetic. Deschiderea spre frumosul artistic și valorificarea potențialului educațional al artei se pot realiza prin activități cum ar fi audițiile muzicale, concursurile și manifestările muzicale ale comunității, prin participările la ansambluri corale și instrumentale ale școlii.

În sistemul actual de realizare a educației muzicale în țara noastră se disting două tipuri de educație muzicală:

- ca parte componentă a culturii generale, prezentă în grădinițe, școli primare, gimnazii și licee teoretice;
- ca parte componentă a pregătirii de specialitate, urmărind instruirea în instituții de învățământ vocațional.

În cadrul Facultății de Arte din Universitatea „Ovidius” din Constanța, specializarea pedagogie muzicală, studenții intră în contact cu tradițiile învățământului românesc și cu sistemele occidentale de realizare a educației muzicale. Curriculum-ul actual, în strânsă legătură cu modelul didactic al disciplinei și centrat pe elev, permite profesorului de educație muzicală să aleagă acel curriculum prin care se realizează adaptarea obiectivelor și conținuturilor disciplinei *educație muzicală* la realitățile școlii.

Noile orientări metodice preiau elemente tradiționale în măsura în care răspund cerințelor actuale ale educației muzicale. Acestea și-au schimbat prioritățile, trecând de la primul conținuturilor la cel al obiectivelor și deplasând accentul pe dezvoltarea culturii generale, pe formarea deprinderilor de receptare a muzicii și pe cultivarea sensibilității, a fanteziei, imaginației și creativității.

Profesorul de muzică trebuie să țină cont de obiectivele instructiv-educative stabilite pe cicluri școlare. Acestea sunt obligatorii pentru toți elevii cu același nivel de școlarizare, dar solicită modalități de instruire adecvate particularităților individuale.

Principala modalitate de realizare a educației muzicale în școli/grădinițe este activitatea vocală, mai exact învățarea de cântece. Realizarea acestui obiectiv cere din partea profesorului pricepere, răbdare și tact pedagogic, știut fiind faptul că *în școală, toți copiii trebuie să cânte!* Profesorul nu poate și nici nu trebuie să respingă copiii care doresc sincer să cânte, dar care au auz muzical incert sau sunt lipsiți de simțul ritmic. Acești copii nu trebuie considerați definitiv în afara muzicii, cadrul didactic având datoria de a găsi soluții în vederea recuperării lor. El va realiza cu ajutorul celor care cântă fals, au defecte de vorbire sau nu au simț ritmic, un ansamblu instrumental, utilizând instrumente ușor de însușit. Cele mai indicate sunt instrumentele de percuție și de suflat, mai ușor de procurat și care pot fi învățate de către elevi cu efort minim.

Doar specia umană vorbește și cântă. Aceste facultăți sunt datorate unui sistem complicat neuro-audio-fonator. Pentru ca un copil să poată cânta corect, analizatorul auditiv trebuie să diferențieze înălțimile sunetelor și duratele acestora. Dacă raporturile intervalice și desenul ritmic integrate într-o melodie inteligibilă pot fi memorate, nu mai rămâne decât ca aparatul

fonator să declanșeze mecanismele proprii pentru a produce sunete diferite, în concordanță cu datele furnizate de analizatorul auditiv. Conexiunile actului auditiv și a celui fonator sunt preluate de sistemul nervos central și prelucrate, rezultatul obținut demonstrând existența sau lipsa aptitudinilor muzicale.

Pe baza cercetărilor efectuate de specialiști s-a ajuns la concluzia că acei copii care au auz fiziologic normal nu pot fi catalogați afoni, ei intrând doar în categoria celor amuzicali sau, cum am mai spus, cu auz muzical dificil. Acest verdict duce la izolarea, crisparea și complexarea respectivelor copii. Recuperarea celor cu auz muzical dificil se realizează prin diferite metode, adaptate fiecărui individ cu care profesorul dorește să lucreze. Studenții de la specializarea Pedagogie muzicală a Facultății de Arte din Constanța au întâlnit astfel de elevi în cadrul orelor de practică de specialitate.

Prin natura specializării pe care o urmează, studenții constanțeni de la Pedagogie muzicală sunt pregătiți atât din punct de vedere psihologic, pedagogic cât și didactic pentru a face față unor astfel de situații. Ei dobândesc pe parcursul celor trei ani de studii capacitatea de a descoperi forme de operaționalizare a obiectivelor și a unităților de conținut care să le permită adaptări metodologice în vederea situării elevului în activității didactice. Grație acestei pregătiri complexe, viitorii profesori de muzică ai Facultății de Arte din Constanța sunt capabili să aplice și să adapteze metode eficiente în vederea atragerii tuturor copiilor în practicarea muzicii. În vederea realizării acestui deziderat, la cursul de „Sisteme de educație muzicală” studenții de la Pedagogie muzicală au fost învățați să aplice metode și procedee de lucru care să îi ajute să conștientizeze problemele abordate și să consolideze deprinderile practice. Este greu să realizezi educație muzicală într-o singură oră pe săptămână, apelând la creațiile universale tradiționale sau contemporane în domeniul metodologiei educației muzicale. Este bine să ne folosim de un curriculum care să ne permită adaptarea obiectivelor și conținuturilor disciplinei *educație muzicală* la realitățile clasei.

Tocmai în vederea atragerii acelor elevi inhibați, complexați, distanțați afectiv de muzică cadrele didactice de la specializarea Pedagogie muzicală se străduiesc să le ofere studenților - viitorii profesori de educație muzicală - cât mai multe soluții în obținerea de rezultate îmbucurătoare. În concordanță cu disciplinele „Didactica educației muzicale” și „Sisteme de educație muzicală” și cu practica de specialitate am apelat la unele dintre metodele propuse de doamna profesor Lulia Bucescu în lucrarea sa „Metoda de studiu autodidact” și la modalitățile de recuperare muzicală a copiilor distonici propuse de domnul profesor Jean Lupu în cartea sa „Educarea auzului muzical dificil”.

Aș aminti doar câteva dintre aceste metode:

- Studiul intervalelor și al acordurilor fără raportare la sunetul *la* (intonarea tuturor intervalelor de la dimensiuni mici la dimensiuni mari, știut fiind că asimilarea intervalelor mici poate ajuta la asimilarea complementarelor acestora, prin mișcarea alternativă, ascendent-descendent, plecând de la un sunet dat; studiul separat al fiecărui interval ce compune acordul prin două modalități, schimbând sensul mișcării melodice, insistând pe sensul melodic descendent al intervalelor ce alcătuiesc acordul);
- Studiul intervalelor și al acordurilor cu raportare la sunetul *la* (raportarea studiului intervalelor la nota *la* cu determinarea notelor; exercițiile acordurilor se realizează melodic, dar aspectul lor armonic trebuie gândit în plan vertical);
- Studiul ritmului (asocierea cu intonația duce la apariția unor probleme ritmice și de aceea este indicat să se studieze fără intonație: procedeul suprimării, procedeul cumulării).

Toate cadrelor didactice ale specializării Pedagogie muzicală din cadrul Facultății de Arte din Constanța sunt convinse că absolvenții vor putea realiza optim educația muzicală în școlile și instituțiile de cultură în care își vor desfășura activitatea. Prin tot ceea ce facem, cu ajutorul disciplinei predate, unele cu caracter teoretic-explicativ, altele cu caracter practic-aplicativ, le asigurăm viitorilor dascăli instrumentele necesare care să îi ajute să demonstreze că muzica, cu valențele ei cognitive, raționale, afective și voliționale, este un însemnat factor de cultură și de civilizație și ajută la umanizarea și socializarea copiilor și tinerilor.

Mirela KOZLOVSKY

